

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію **Жукової Валерії Ігорівни на тему «Взаємодія підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження Жукової Валерії Ігорівни на тему «Взаємодія підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» виконане на дуже актуальну тему в умовах проголошеного курсу на боротьбу із корупцією та вимог щодо членства в Європейському Союзі. Ще більшої актуальності це питання набуло після повномасштабної військової агресії росії в умовах прямої залежності подальшої військової допомоги міжнародних партнерів від наших успіхів у подоланні корупції. Безумовно запуск у 2015 році роботи НАБУ як першої антикорупційної правоохоронної інституції та подальші розслідувані справи і ухвалені за результатами вироки перебувають у фокусі уваги не тільки наших громадян, а і без перебільшення світової спільноти.

Як зазначає Жукова В.І. і як підтверджують результати проведеного нею опитування, взаємодія із вірогідно взаємодія із ДАСУ, ДПС України та АМКУ здійснюється детективами у більше ніж у 50% розслідуваних справ, тобто у кожному другому випадку і частіше. А якщо брати підслідні злочини у сфері економіки (ст.ст. 191, 206-2, 354, 364, 410, 210 та 211 КК України) – то ймовірно у кожному першому випадку. Абсолютно погоджуємося із тим, що процесуальні порушення під час взаємодії із контролюючими органами можуть мати наслідком визнання зібраних доказів недопустимими, що абсолютно не відповідає вимогам КПК України щодо швидкого, повного та неупередженого розслідування.

У дослідженні автор звертає увагу на ключову, на нашу думку, проблему в цій площині, а саме залучення працівників ДАСУ як спеціалістів для підготовки висновків та довідок про наявність матеріальних збитків, завданих кримінальними правопорушеннями, чим по суті в сучасних умовах підміняється висновок ревізії за відсутності у слідчих реальних можливостей їх призначати.

Крім того вперше піднімається питання взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами у формі інформаційного обміну шляхом безпосереднього автоматизованого доступу детективів до баз даних та реєстрів, держателями яких є державні органи. Безумовно наявність таких повноважень у детективів НАБУ сформувало за своєю суттю новий спосіб збирання доказів, порядок якого прямо не регламентовано КПК України. Вказане зумовлює пошук нових шляхів у вирішенні цього питання та вказує на необхідність формування єдино вірного підходу до процесуального порядку оформлення як самого процесу автоматизованого доступу детективів до баз даних для пошуку необхідної інформації, так і належного документального оформлення його результатів.

Враховуючи викладене дисертаційне дослідження Жукової В.І. є дуже актуальним та своєчасним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Обрана тема наукового дослідження ґрунтується на положеннях:

- Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015;
- Стратегії національної безпеки України, затвердженої рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року та введеної в дію Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020;
- Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021;

– Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 роки, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року;

– Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки, затверджених рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 грудня 2017 року (протокол № 28/1);

– Пріоритетних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки, затверджених рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 29 вересня 2020 року (протокол № 20).

Тему дисертації Жукової В.І. «Взаємодія підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 26 листопада 2019 року (протокол № 23).

детективів НАБУ із контролюючими органами у кримінальному процесі

3. Мета і завдання згідно з предметом і об'єктом дослідження.

Жуковою В.І. абсолютно вірно визначено мету дослідження, що полягає у дослідженні процесуальних і тактико-організаційних проблем, які виникають у детективів НАБУ під час взаємодії із контролюючими органами в ході досудового розслідування, розроблення науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій з удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства в частині досліджуваної проблематики.

Вказана мета спричинила формування ряду завдань, які дисертантом успішно, на наш погляд, вирішено. **Зокрема:** з'ясувати стан теоретичної розробленості проблематики взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами під час досудового розслідування; визначити рівні нормативно-правового регулювання взаємодії підрозділів детективів НАБУ із контролюючими органами під час розслідування, виокремивши найбільш доцільні формати регламентації їх взаємодії у процесі обміну інформацією;

виокремити та класифікувати форми взаємодії детективів НАБУ з контролюючими органами під час досудового розслідування; розкрити функції детективів НАБУ, реалізація яких надає можливість взаємодіяти з контролюючими органами у певних формах до внесення відомостей до ЄРДР; науково обґрунтувати корегування та кореляцію з вимогами кримінальних процесуальних норм - механізму реалізації форм взаємодії (які мають недоліки регламентування) детективів НАБУ з контролюючими органами після початку досудового розслідування; виокремити окремі елементи функціонування механізмів взаємодії антикорупційних правоохоронних органів та контролюючих органів, що є ефективними і дозволили досягти найбільш високих результатів у протидії корупції тих країни, які приєдналися до ЄС; визначити напрями вдосконалення взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами під час досудового розслідування та розробити науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на вдосконалення правової регламентації підстав та порядку взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами у кримінальному провадженні.

4. Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження. Цілком правильно визначено **об'єкт дослідження**, а саме суспільні відносини, що виникають під час взаємодії підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України із контролюючими органами в ході досудового розслідування, а також **предмет дослідження** – взаємодія підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування.

5. Наукова новизна представлених результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Дисертація Жукової В.І. є першим комплексним монографічним дослідженням взаємодії детективів із контролюючими органами під час

розслідування. У роботі розкрито цілий ряд положень, висновків і рекомендацій, що мають наукову та практичну цінність в сучасних умовах.

Найбільшу цінність становлять здобутки, що мають найвищу наукову новизну та розкриті **вперше**, а саме:

– проведено порівняльний аналіз механізмів регулювання взаємодії антикорупційних правоохоронних органів із контролюючими органами ряду країн ЄС, досвід яких оцінено з точки зору можливості застосування його в Україні з врахуванням сучасних проблем під час розслідування корупційних злочинів, на підставі чого запропоновано ряд змін щодо переліку осіб, які володіють спеціальними знаннями, кримінально-процесуальної регламентації випадків та порядку залучення їх до кримінального провадження, а також до регламентування використання результатів їх роботи як доказів у кримінальному провадженні;

– обґрунтовано наукове положення, відповідно якого інформація в ІС за своїм змістом відповідає визначенню документів (комп'ютерних даних), і її огляд проводиться детективом самостійно без копіювання даних шляхом відображення їх змісту у протоколі за допомогою електронних засобів, фотозйомки, відеозапису, зйомки та/або відеозапису екрана тощо або у паперовій формі, а у випадку якщо копіювання такої інформації необхідне з метою подальшого надання до суду оригіналу документу, то таке копіювання здійснюється за обов'язкової участі спеціаліста (визначення необхідності такого копіювання належить до повноважень слідчого і залежить від суті отриманої інформації та її доказового значення у конкретному провадженні);

– окреслено повноваження спеціаліста у кримінальному провадженні щодо злочинів та проступків у частині документального підтвердження результатів його роботи: висновок надається спеціалістом під час досудового розслідування кримінальних проступків (і у таких провадженнях є процесуальним джерелом доказів); довідка може надаватися спеціалістом під час досудового розслідування виключно щодо зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки,

відеозапису; спеціаліст може надавати консультації і пояснення - відповідно, науково обґрунтовано спосіб залучення спеціаліста-економіста до огляду первинних і бухгалтерських документів для отримання його консультацій та пояснень в ході огляду, які є додатками до протоколу огляду.

Також автором удосконалено:

- визначення взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами в ході досудового;
- механізм отримання детективами інформації шляхом безпосереднього автоматизованого доступу до ІС контролюючих органів шляхом огляду комп'ютерних даних, як процесуальної дії;
- концепцію щодо обмеженості імперативу п. 6 ч. 2 ст. 242 КПК та можливості самостійного визначення слідчим розміру збитків, завданих кримінальним правопорушенням, у випадку наявності можливості достовірно встановити їх розмір без спеціальних знань.

Не менш цінним здобутком є те, що у дисертації **отримали подальший розвиток:**

- зміст визначення форм взаємодії детектива НАБУ із контролюючими органами;
- зміст процесуальних норм щодо письмового дозволу слідчого, прокурора на розголошення відомостей кримінального провадження контролюючому органу у зв'язку із виявленням під час розслідування порушення іншого законодавства.

Таким чином дисертаційне дослідження Жукової В.І. має як наукове значення, так і практичну цінність для правоохоронних органів, не обмежуючись детективами НАБУ. Крім того наведені пропозиції можуть бути корисні також контролюючим органам, особливо в контексті отримання відомостей з кримінального провадження для використання в межах власних повноважень та попередження і перевірки можливих порушень фінансового, антимонопольного, податкового законодавства та законодавства у сфері протидії корупції.

6. Значення отриманих результатів для науки і практики, рекомендації щодо їх подальшого використання на практиці. Висновки та результати наукового дослідження Жукової В.І. характеризуються теоретичною та практичною значущістю, а запропоновані механізми вирішення проблемних питань можуть сприяти підвищенню ефективності взаємодії детективів та слідчих із контролюючими органами і, як наслідок, – покращенню результативності розслідувань кримінальних правопорушень, зокрема і корупційних.

Сформульовані положення, висновки та пропозиції використовуються/можуть бути використані у:

–у науково-дослідній роботі – для подальшого дослідження підстав і процесуального порядку взаємодії слідчих із контролюючими органами (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 08 лютого 2023 р.);

–у законотворчій діяльності – у процесі вдосконалення норм чинного КПК України та інших нормативно-правових актів;

–у практичній діяльності– під час розроблення та вдосконалення відомчих нормативно-правових актів, підготовки посібників, методичних рекомендацій з питань взаємодії із контролюючими органами (акт впровадження ГСУ Національної поліції України від 2022 р.);

–у освітньому процесі – під час викладання курсів «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Оперативно-розшукова діяльність», інших навчальних дисциплін, підготовки підручників, науково-практичних посібників і методичних рекомендацій (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 14 лютого 2022 р.).

7. Оцінка змісту та завершеності дисертації, її структури та обсягу.

Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів із висновками після кожного, загальних висновків,

використаних джерел. **Структура** дисертаційного дослідження логічно узгоджується із поставленими завданнями. Кожен окремий розділ сам по собі має окрему наукову значимість, кожен наступний розділ є логічним продовженням попереднього.

У **вступі** визначено актуальність теми дослідження, зв'язок із науковими програмами та планами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методика наукового дослідження, наукову новизну, окреслено емпіричну базу, вказано відомості про апробацію результатів дослідження та їх теоретичне і практичне значення, наукові публікації дисертанта та її структуру.

У **першому розділі** «Теоретичні засади взаємодії підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» значну увагу приділено дослідженню стану наукової розробленості проблем взаємодії підрозділів детективів НАБУ із контролюючими органами під час досудового розслідування.

Цілком можна погодитися із тим, що переважна більшість праць у суміжних напрямках стосуються взаємодії слідчих із оперативними працівниками або експертами, водночас питання взаємодії із контролюючими органами слідчих, а тим більше детективів НАБУ, комплексно ще не досліджувалося.

Крім того у розділі окресленню особливості нормативно-правового регулювання взаємодії детективів та контролюючих органів, виявлено недоліки законодавства та міжвідомчих нормативних актів.

Позитивне враження справляє удосконалення автором дефініції взаємодії та визначення її як регламентованої нормами КПК України, інших законів, підзаконних нормативно-правових актів та міжвідомчих угод (меморандумів), ініційованої детективом з метою досягнення проміжних цілей або кінцевої мети розслідування та здійснюваної під його загальним керівництвом спільної, узгодженої діяльності, що здійснюється шляхом

найбільш доцільного сполучення методів, засобів та тактичних прийомів з урахуванням особливостей злочинного діяння, його кримінально-правової кваліфікації, слідчої ситуації, строків досудового розслідування та інших обставин.

Також заслуговує на підтримку запропонована Жуквою В.І. класифікація форм взаємодії та їх визначення як способів організації, практичну реалізацію нормативно-правової регламентації спільної, узгодженої діяльності детективів і контролюючих органів або їх службових осіб з метою виконання поставлених завдань та покладених обов'язків.

У другому розділі «Особливості взаємодії підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» дисертантом окремо проаналізовано взаємодію до внесення відомостей до ЄРДР та вже після початку досудового розслідування.

Автор доводить та підтверджує емпіричними даними, що на сьогоднішній день функції НАБУ до внесення відомостей до ЄРДР можна розділити на 3 основних групи: виявлення ознак кримінальних правопорушень, що готуються або осіб, які готуються до вчинення кримінальних правопорушень (90,5%); профілактична (превентивна) – тобто інформаційно-аналітична з метою усунення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень (17,5%); виявлення необґрунтованих активів та збирання доказів їх необґрунтованості (73%) (додаток Б). В той же час у процесі реалізації зазначених функцій до початку досудового розслідування детективи НАБУ взаємодіють з контролюючими органами у формах: отримання матеріалів ревізій (планових) та перевірок (32%), надання НАБУ до ДАСУ інформації, що необхідна для ініціювання позапланових ревізій (20,5%); звернення до ДАСУ з метою отримання аудиторських звітів (13,5%); направлення до ДАСУ пропозицій НАБУ щодо включення до проектів планів проведення заходів державного фінансового контролю (30,5%); отримання від ДПСУ матеріалів проведених

документальних та фактичних перевірок (14,5%); отримання інформації про фінансове становище, доходи конкретних осіб, укладені ними угоди (75,5%); отримання від НАЗК висновків, у яких міститься інформація про виявлені ознаки недостовірного декларування та незаконного збагачення (20,5%); отримання інформації з автоматизованих інформаційних та довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування (100%) (додаток Б).

Найбільшу увагу аналізу взаємодії детективів та контролюючих органів після початку досудового розслідування автор приділяє двом її формам: обміну інформацією (у вигляді доступу до інформаційних систем контролюючих органів) та залученню працівника контролюючого органу як спеціаліста у кримінальному провадженні. Вказаний поділ виглядає цілком обґрунтованим з огляду на її найбільшу поширеність та найменшу дослідженість.

Результатами наукового пошуку стала сформована наукова позиція про те, що інформація в інформаційних системах за своїм змістом відповідає визначенню документів (комп'ютерних даних), і найбільш вірним процесуальним способом її отримання є проведення її огляду детективом самостійно (без копіювання даних) шляхом відображення їх змісту у протоколі за допомогою електронних засобів, фотозйомки, відеозапису, зйомки та/або відеозапису екрана тощо або у паперовій формі, або із залученням спеціаліста (у випадку, якщо потребується копіювання такої інформації для подальшого надання до суду оригіналу документу).

Також заслуговує на високу оцінку аналіз визначення та повноважень спеціаліста з урахуванням численних змін до законодавства та судової практики, а також запропоновані шляхи вирішення проблемних питань.

У третьому розділі «Удосконалення взаємодії підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» автор спершу дослідила досвід Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Словаччини, Словенії, Угорщини, Чехії, Болгарії,

Румунії та Хорватія щодо взаємодії правоохоронних антикорупційних агенцій із контролюючими органами, ревізорами, спеціалістами та експертами. При цьому цілком виправданим виглядає вибір країн для аналізу з огляду на їх приєднання до ЄС останніми та наявність в Україні статусу кандидата в його члени. Слід відмітити високий рівень дослідження зарубіжного законодавства та його аналізу з погляду можливості перейняття позитивного досвіду.

Останнім підпунктом останнього розділу автор підсумовує наявні проблемні напрями у взаємодії детективів НАБУ та контролюючих органів та пропонує шляхи їх вирішення, спираючись у тому числі на зарубіжний досвід.

Дисертант узагальнює розкриті в дослідженні проблемні питання взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами під час розслідування шляхом та виокремлює такі напрями їх удосконалення, а також пошуків шляхів процесуально вірної взаємодії в умовах існуючого законодавчого врегулювання, а також шляхом внесення змін до законодавства: залучення працівників контролюючих органів як обізнаних осіб (спеціалістів) та надання результатам їх роботи значення доказу (61,5 %); нормативне врегулювання призначення перевірок та ревізій у кримінальному провадженні (73%); законодавча регламентація питання допиту експерта та спеціаліста під час досудового розслідування (85%); внесення змін до переліку випадків обов'язкового призначення експертиз (20,5%); врегулювання питання розголошення відомостей досудового розслідування під час взаємодії із контролюючими органами (86,5%) (додаток Б).

Заслужують на підтримку як запропоновані зміни до законодавства, так і пропозиції та обґрунтування щодо роботи детективів НАБУ та контролюючих органів в наявних законодавчих умовах.

У висновках стисло наведено основні положення дослідження, головні пропозиції та досягнення.

8. Ступінь обґрунтованості отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Відсутність порушень академічної доброчесності.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки і рекомендації доречно оцінювати з точки зору методологічної основи дослідження. Дисертантом використано методи гносеології: теоретичного аналізу й синтезу (індукція, дедукція, порівняння, аналогія, абстрагування, класифікація) проаналізовано особливості зарубіжний досвід взаємодії антикорупційних правоохоронних органів та контролюючих органів, специфіку використання слідчими країн Європи спеціальних знань ревізорів, аудиторів, спеціалістів та експертів, а також доказове значення результатів їх роботи для кримінального провадження (підрозділ 2.1); логіко-юридичний метод надав можливість сформулювати авторське визначення взаємодії детективів НАБУ із контролюючими органами, окреслити її особливості і запропонувати відповідні класифікації форм, у яких така взаємодія здійснюється, розкрити нормативно-правове регулювання такої взаємодії під час досудового розслідування, повноваження детективів під час взаємодії до внесення відомостей до ЄРДР та на стадії досудового розслідування (підрозділи 1.3, 1.2, 2.1, 2.2). Соціологічний та статистичний методи використано під час вивчення думок працівників підрозділів правоохоронних органів, прокурорів, суддів та працівників контролюючих органів з питань проблем, що виникають під час взаємодії (розділи 1–3).

Про високий ступінь обґрунтованості та достовірності висновків дослідження свідчить достатня емпірична база, що складається із матеріалів вивчення кримінальних проваджень та судових рішень у кримінальних, адміністративних та господарських справах; результатів опитування 198 респондентів, серед яких детективи НАБУ, слідчі Державного бюро розслідувань та Національної поліції, працівники ДАСУ, прокурори та судді; аналітичних і статистичних матеріалів правоохоронних та контролюючих

органів України; результатів особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи дисертанта на посаді детектива НАБУ.

Таким чином, положення, висновки та результати дисертаційного дослідження Жукової В.І. є належним чином обґрунтованими та мають достатній рівень достовірності.

За результатами вивчення як дисертації та наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не встановлено, усі положення та пропозиції є оригінальними та самостійно сформованими.

9. Дискусійні положення, зауваження та запитання до здобувача. В цілому високо оцінюючи дисертаційне дослідження, слід наголосити на деяких дискусійних положеннях, зокрема:

1. Розробляючи власну класифікацію форм взаємодії із контролюючим органами за різними критеріями, за рівнем планування автор пропонує поділ взаємодії на оперативно-стратегічну та оперативно-тактичну. При цьому дисертант сама вказує на дискусійність положення про наявність на рівні слідчого (детектива) можливості приймати стратегічні рішення, що більш властиво керівника органу досудового розслідування. Доречним було би навести в роботі деякі приклади стратегічної взаємодії детективів із контролюючими органами, які автору зустрічалися в ході дослідження.

2. За результатами наукового пошуку автор цілком обґрунтовано приходить до висновку про те, що інформація в інформаційних системах (реєстрах і банках даних держорганів) за своїм змістом відповідає визначенню документів (комп'ютерних даних), і її огляд проводиться детективом самостійно без копіювання даних шляхом відображення їх змісту у протоколі за допомогою електронних засобів, фотозйомки, відеозапису, зйомки та/або відеозапису екрана тощо або у паперовій формі. Також вірно вказує, що у випадку необхідності копіювання такої інформації для подальшого надання до суду оригіналу документу, – таке копіювання повинно здійснюватися за обов'язкової участі спеціаліста. Визначення

необхідності такого копіювання автор відносить до дискреційних повноважень слідчого залежно від суті отриманої інформації та її доказового значення у конкретному провадженні (стор. 109). На прилюдному захисті дисертації хотілось би почути думки автора щодо критеріїв, випадків та ситуацій, коли огляд інформаційних систем належить здійснювати за участі спеціаліста, а коли достатньо загальних знань слідчого (детектива).

3. Дисертант пропонує КПК України серед іншого доповнити статтею 222-1. «Взаємодія слідчого, детектива, прокурора із державними органами та органами місцевого самоврядування», передбачивши: а) обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування сприяти слідчим у розслідуваннях, надавати за запитом документи та виділяти спеціалістів за напрямом; б) обов'язок контролюючих органів проводити за зверненням НАБУ ревізії та перевірки; в) обов'язок слідчого та прокурора повідомляти відповідні контролюючі органи про факти виявлених порушень іншого законодавства.

На думку офіційного опонента, в роботі не достатнім чином обгрунтовано, чому повноваження призначати ревізії і перевірки автор пропонує надати тільки детективам НАБУ, а не всім слідчим, і чому не погоджується з концепцією покладення цих повноважень на слідчих суддів. Крім того порушене автором питання покладення на слідчих і прокурорів обов'язку повідомляти контролюючі органи про виявлені факти порушень іншого законодавства має високий ступінь актуальності та новизни, а отже потребує детальнішого аналізу щодо порядку та строків такого повідомлення з урахуванням таємниці досудового розслідування.

У зв'язку із викладеним на захисті дисертанту пропонується більш детально розкрити зміст наданих пропозицій.

4. В роботі до наукових положень, які удосконалено, автор відносить концепцію щодо обмеженості імперативу п. 6 ч. 2 ст. 242 КПК. Вважаємо, що це питання є одним із найцікавіших, порушених в ході дослідження, та

пропонуємо приділити більш детальній відповіді на нього час на офіційному захисті роботи.

5. Аналізуючи зарубіжний досвід взаємодії антикорупційних правоохоронних органів із контролюючими, дисертант наводить досвід Румунії, законодавство якої передбачає неможливість судового оскарження висновків контролюючого органу в адміністративному судочинстві у випадку, якщо в них міститься інформація про виявлені ознаки кримінального правопорушення (стор. 143). Екстраполюючи можливість перейняття такого досвіду в сучасних українських реаліях, автор поверхнево вказує на існування корупційних ризиків та необхідність підходити до цього питання із обережністю (стор. 145). На нашу думку, більш глибокий аналіз доречності запозичення такого досвіду у Румунії міг би стати окрасою дисертації та задати автору цілий напрям для подальших наукових досліджень.

6. За результатами налізу проблемних питань автором запропоновано зміни до законодавства, які наведені по тексту дисертації та у її висновках, а також доречно узагальнені в порівняльну таблицю (Додаток Д). На думку офіційного опонента, абсолютно логічно виглядало би також розроблення відповідного законопроекту та долучення його як додатку до дисертації, а також направлення відповідних пропозицій до відповідних комітетів Парламенту для вивчення та врахування в роботі.

Підсумовуючи слід зазначити, що вищевказані пропозиції та зауваження є суб'єктивною думкою офіційного опонента, носять дискусійний характер та можуть бути підґрунтям для наукової полеміки під час публічного захисту.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота «Взаємодія підрозділів детективів Національного антикорупційного бюро України з контролюючими органами під час досудового розслідування» за змістом і оформленням відповідає вимогам

наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами і доповненнями), порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, а її автор – Жукова Валерія Ігорівна – по результатам успішного захисту у спеціалізованій вченій раді заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – Право, за спеціальністю 081 – Право.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

**Завідувач кафедри публічного права
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса
Грінченка, доктор юридичних наук,
професор, заслужений діяч науки і техніки
України**

Ганна ВЛАСОВА

Ганна ВЛАСОВА

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Ідентифікаційний код 02136554

ВІСНОРУЧНИЙ ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ

Г. Власова
(ПІБ)
Мар. Вк
А. Тимчук